

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 " . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 " . — fl. 70 k.
" Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.
in vsakokrat za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 47.

V Mariboru 24. novembra 1870.

Tečaj IV.

Politika priročna in odročna.

I.

„Slov. Gospodar“ še nič ni omenil, kako nekteri slovenski narodnjaki v naj novejšem času mislijo, da bi se Slovenci nevarnosti rešili, vtopiti se v veliko Nemčijo, po kateri se mnogim avstrijskim Nemcem, pa tudi slovenskim odpadnikom, nemčurjem, sline cedijo. Sprožil je zares narodno misel „Slov. Narod“ v št. 152. priporoča „jugoslovensko skupino“, to je: samostalno zedinjenje Hrvatov, Dalmatincev, Graničarjev in — Slovencev, kakor tudi Čehi hoté združeni biti v nekdanjem Českem kraljestvu, ki je nekdanj obsegalo vse, sedaj po Pemskem, Moravskem in Sileškem razdeljeni česki narod. — Komur je narodnost več, nego dobra volja pri glažku vinca, mora pritrditi, da je razglašena po „Sl. Nar.“ misel zdrava, visokega političkega pomena.

Hrvatom, kolikor še jih namreč iz sebičnosti ni zadušilo prave, narodne ideje, ni treha dokazovati, da jim ta jugoslovanska zveza mnogo bolj ugaja, nego sedanja zveza z Madjari. Imajo namreč Hrvatje od cesarja podpisano pismo, da se ne povrne več zveza z Ogrji, kakoršna je bila pred letom 48., ampak da je trojedna kraljevina čisto samostalna, le da ima istega kralja Ogerskega tudi za svojega kralja, in da z Ogrji vred uravnava le tiste stvari, ki zadevajo ednega kot drugega, namreč denarstvene in kupčijske zadeve za oboje kraljestvo. Hrvatje so se tudi od neugodne pogodbe leta 1868 dovolj prepričali, da trojedna kraljevina v tako tesni zvezi z Ogrji, kakoršna je sedanja, prav dihati ne more. In slednjič mora našim hrvaškimi sosedom mnogo na tem biti, ali smo Slovenci z njimi in proti veliki Nemčiji, ali ne. — Prva stopinja do „jugoslovanske skupine“ bila bi zedinjena Slovenija, ktera bi potem pogodbe določila zvezi z brati Hrvati.

To so tedaj političke misli narodnjakov, katerim je mar za našo prihodnost, za naš narodni obstanek v prihodnosti; in reči moramo, da tudi mi le v taki zvezi dovoljno poročstvo vidimo, rešiti se narodnega propada. Od kar se Nemštvo tako nagloma razvija in političsko zedinva, ne bo več — tega smo celo prepričani — mnogo vprašanja o nas Slovencih v Avstriji, ampak le še o Hrvatih in sploh Jugoslovanih, in da mi Slovenci sami čisto nič ne moremo odločiti, ali še živimo kot slovenski narod, ali se pa izgubimo v nemškem navalu. Že zdaj po decemberski ustavi, ki je potisnola Nemcem žezlo nad nas, smo zgubili, vsaj na Štirske, skoraj vso narodno pravico v šolah, v kancelijah je itak nikoli še nismo imeli! Le 20—30 let še tako naprej, in Slovencev najdeš le še na kmetih po polju in po gorah! Ako se toraj ne naslonimo na krepkeje deblo jugoslovanskih bratov in ne dobimo narodne gosposke, si tudi narodnega življenja rešiti ne moremo. Želeti je, in zato te vrstice pišemo, da bi Slovenci začeli prav resno o teh rečeh misliti, in te misli med seboj širiti.

Pa kdo za Boga bo Slovence prebudil, da začno enkrat o sebi in svoji osodi misliti? V mariborskem okraju — da le samo o njem govorimo — najdeš komaj tu in tam enega naših slovenskih listov, sicer ljudje srkajo vso političsko modrost iz nemških novin, ki podajajo slovenskim rojakom dan na dan toliko omotice, da se ne zavedó, kaj da so, in kde da jih prav za prav črevelj žuli. In kar je še hujše, je to,

da najdeš tu cele fare, kjer ljudje čiste slovenske besede več ne umejo, in toraj tudi slovenskih pisem brati ne znajo. Kako tedaj temu v narodnem oziru toliko zanemarjenemu kraju do živega priti, kako zaslepljenim, duševno zaspanim oči odpreti? To so vprašanja priročne naše politike, o kateri hočemo v prihodnje svoje misli odkriti.

Z bojišča.

Kaj se zdaj prav za prav godi na bojišču, se ne more nič gotovega zvediti. Misli se da se obe stranki zbirate in pripravljate k zadnjemu določivnemu udareu. Med tem pripravljanjem so se začeli v novič pogovori zastran pomirja. Angleški poročnik je prišel z novimi mirovnimi nasveti v Versailles. Po teh nasvetih bi Francoska plačala vojno odškodnino, mejne trdnjave bi se naj podrlé, Elzasija in Lotringija pa bi postale nevtralne in vevlasti bi prevzele garancijo, da Francoska te pogoje zvesto izpolni.

Nadvojvda Meklenburg-Sverin-ski je 17. t. m. pri Bacon-u in Dreux-u Francoze nazaj vrgel in Dreux po kratki bitvi vzel in obsel. Dalje so bili Francozi do Le Mans nazaj vrženi. Na to zmago so bili Prusi strašno ponosni, zdaj se je vendar pokazalo, da so pri Dreux premagali samo neki oddelek francoske armade, in da so ravno po tej zmagi bili goljufani, ker so se ravno pod zaščito teh malih bitev združile francoske armade, kakor je bilo odločeno. Zdaj spet pruski časniki hočejo dokazati, da bode vsa francosko-loirska armada v kratkem popolnoma obdana, in da se ji bode tako godilo, kakor Mak-Mahonovi armadi pri Sedanu, in da bo tedaj vojska celo končana.

Res je, da je še loirska armada edina, na katero stavijo Francozi še vse zaupanje, in o kateri mislijo, da bode prišla Parizu na pomoč. Če bi tedaj ta armada tudi popolnoma pobita bila, bi morali Francozi vendar mir delati pod vsako pogodbo.

Francoska vlada je generalu Perinu zapovedala, da mora z Lissagaray-jem v 20 dnovih v Toulonski okolici zbrati armado, ki bode imela 60.000 mož, in je za to odločila 4 milijone frankov. Vlada je tudi zapovedala, da se vojakom mora spraviti topla zimska obleka, posebno iz kožuhovine.

Gospodarske stvari.

Pojasnila

postave gledé povzdige reje goveje živine.

(Konec.)

K §. 24. a, b c.

o darilih (premijah) za živino.

Ono plemno živinče je največ vredno, ki ima naj boljše lastnosti in imamo od nje največ užitka, plačuje nam obresti istine, stroške za krmo, rejo itd. takisto, da imamo od take živali, ali mleko, meso, tolšo ali jo pa rabimo za vprego.

Plemna žival pa mora svoje izvrstne lastnosti tudi z rodu zapustiti. To se pa dá le spoznati, ako se razstavi in primerja s kravo ali bikom tudi tele. Na samih kravah ali

junicah, ki so ali breje ali že storile, se le dá dokazati, da niso jalove a nikakor ne, kako podedovajo lastnosti.

Na mladih bikih in junicah se še ne more spoznati, ali so za zarod sposobni ali ne, kajti skušnja nas uči, da je treba često najljepše bike in junice zaradi neplodnosti mesarju dati. Ker so pa živinske premije osnovane samo v povzdigo živinoreje, se morajo dosledno prisojati samo plemni živini. Plemne živali so pa take, ki imajo tele, ali ubrejijo, a ne poldrugo leto stari biki ali jalove telice.

Skušnja dalje uči, da se po ubrejenju živali zlahtnega plemena s živaljo nežlahnega, večkrat celo pleme pokazi. Prvi zarod navadno nima izvrstnih lastnosti svojih starišev, a navadno vse slabe.

Često se je že prisodilo razstavi živali darilo (premijska), dasi jo gospodar ni sam izrejal, ampak kupil; tudi so se dajale premije za razstavo posebno rejene živali, a se ni gledalo na istega gospodarja žalostno stanje druge živine, ki jo ima na pol izstradano v blevu. Po tem potu se je več pokvarilo nego koristilo. Dobro bi bilo tedaj in pametno, ako bi se delile premije vzlasti takim živinorejcem, ki cela plemena čisto vzrejajo in zlahtnijo, kakor je določeno v §. 24. d; poleg tega naj bi se pa prisojala darila za tiste bike, za ktere je po zapiskih dokazano, da svoje izvrstne lastnosti tudi zarodu redno zapuščajo.

Sejem za plemno živino je primeren kraj za razdelitev takih premij sposobnim živalim, ki so dobrega in takega plemena, katero ohranja od zaroda v zarod svoje izvrstne lastnosti. Da bi moral imeti živinorejec obil zarod takega plemena, n. pr. kakih deset ali več živali, se tu ne tirja; čisto dosta je, da ima le dvoje krav ali junic z mladimi, za ktere je dokazano, da podedujejo od starih lastnosti, da dajajo obilo užitka in so sploh za zarejo priporočati; zapisek, k §. 6 priporočan, bi oznanjal vse, kar je treba tu zvedeti.

Častiti sodelavci in prijatelji!

Hitra in nizka razpošiljatev voznega blaga po železnicah in parobrodih je tudi dosegla, da se je trgovina s živalmi in poljskimi pridelki razširila.

Žitna cena bode po izhodnih evropskih deželah kakor po Ogerskem, Moldavskem in Valaškem, južnem Ruskem itd. tembolj pešala, čem več železnic se bode napravilo po teh deželah; za Štajersko se kar ne bode splašalo žita sejati. Zarad tega moramo za prihodnost skrbeti, in le one gospodarske pridelke posebno gojiti, ki so za naše razmere naj boljše in od katerih imamo največ užitka.

Ako se bomo hoteli z drugimi deželami meriti, se bomo morali pri nas na Štajerskem posebno pečati s pridelkom tako zvanih kupčijskih rastlin: prediva, konoplje, hmelja; dalje se moramo pečati z vinorejo, sadjerejo ter pridelovanjem obilo in tečne krme, in moramo skrbeti, da dobivamo dosta gnoja. Porabljati moramo tudi boljše nego do sedaj travnike in pašnike in nam je vzlasti skrbeti za izrejo zlahtne, zmolzne in vprežene živine. Ako pa hočemo gospodarji v prihodnje za se in za svoje naslednike uspešno delati, moramo delati z vzajemnimi močmi. Z vzajemnimi močmi bomo dosegli slednji namen kmetijstva t. j. po pametnem kmetovanju v vseh oddelkih kmetijstva več prigospodariti.

Naj bi postava, katero sem po teh vrsticah v nekterih točkah skušal razjasniti, bila v pospeh živinoreji v naši deželi ter naj bi bila njena izvršitev nam in zanamcem v korist.

A. B.

Nektere skušnje kmeta Epiharmosa v mačkinji žalosti.

XI. Kako si redim močne konje.

Vpraša me prijatelj, kako je to, da Vaši konji so zmirom tako dobro rejeni in životni. in vendar dosti trpijo. To je prav lahko mu rečem. Po leti naberem kopriv, ktere naj bolj pečejo, ter jih posušim na solncu. Iz posušenega koprivnega semena napravim prah (pulfer) in ga en prgiš zmešam med konjsko klajo, in konji mi ostanejo zdravi, močni, mesnati in dobijo svitlo dlako.

XII. Zakaj porabim divji kostanj.

Premalo gospodarji čišljajo divji kostanj. Jaz redim ž njim ovce. Kostanj sušim pet do osem tednov podne, ter

ga namočim v friški vodi, in ga potem dam v dolgih koritih ovcam za klajo. Odebljajo mi in dajo dobro volno.

Tudi perotninske živali pitam z divjim kostanjem. Napravim si lug iz apna in pepela, in v taki lug denem olupljen kostanj, potem ga omijem z mrzlo vodo, ga skuham, napravim si iz njega testo, ki prav sladko diši, in ki ga pure, gosi, in kopuni prav radi jedo in debeli postanejo.

Tudi potašelj delam iz divjih kostanjev. Posušim ga, ter sožgem v pepel in iz 33 funtov posušenega divjega kostanja dobim pol funta potašelna. Ježice še več dajo. Tudi dobro kavo si napravim iz divjega kostanja. Neolupljeni kostanj posušim v peči, otisnem potem lupino in nagi sad razrežem v krhle. Na te razrezane krhle vlijem, ko sem jih preje v kakošno posodo djal, vrelo vodo, in jih pustim četrtr ure ležati. Ter jih popečem in storim kakor z navadnim kofetom. Prav dobro mi tekne.

Tudi nočno lučico si napravim iz divjega kostanja. Olupim ga posušim in na več straneh prevrtam. Potem ga denem v olje, kjer se 24 ur ima namakati, in potem potegnem skoz njega fanek tohet. Kostanj se položi v skledo z vodo napolnjeno, v kateri plava, zvečer tohet užgem ter mi celo noč sveti. — Toliko za letos. Če bode slovenski gospodarji v novem letu pa prav pridno in v velikem številu „Slovenskega Gospodarja“ si naročevali, bodem Vam več skušenj iz svojega kmetovanja povedal.

Epiharmos, kmetovalec.

Dopisi.

Iz Vapčje vesi 17. nov. Zdaj bo dobro! Pri mostu v Vapčji vesi se je postavil steber z napisom: Teža čez 15 centov je pri lastnem odgovoru prepovedana. Tisti, ki je steber postavil, pač ni mislil, da je to delo čisto za nič. Napis je tako majhen, da bo treba k njemu „rešpektiv“ obesiti, da se bo zamogel prebrati. Če se pa „rešpektiv“ tje-kaj ne obesi, si ga bo moral vsak, ki bo kdaj čez most vozil, sam kupiti in ž njim napis gledati in brati. Tudi je napis zategadelj za nič, ker ga ljudje brati ne znajo; koliko Haložanov za božjo voljo! pa je, ki čez ta most hodijo in vozijo in brati znajo. Izmed 99 je komaj eden, ki se je brati naučil; vsaj vsak vé, ki le nekoliko te kraje pozna, da otroci zavoljo predalne poti v šolo hoditi ne morejo! Namesto napise delati, bi se naj uovi most postavil, ali vsaj stari tako popravil, da bi ne bilo treba testamenta delati, preden se na most stopi. Gorski srenjski gospod predstojnik bi naj začel, Haložani, ki vino zvažajo, bi naj pomagali, in gospodje mojstri kamnoseki, katerim v prid se s težkim kamenjem most naj bolj pokvari, bi naj tudi svoje krajcarčke donesli, če ne bi naj po „luftbalonih“ kameuje na mesto dobivali, in most bi se že napravil. Če nihče ne začne, se bo poprej kralj Matjaž prebudil kdar se bo ravno čez most hodilo in vozilo. Petelini že pojejo, kakšne neprijetnosti in kakšna škoda se je lansko leto pri hamerčkem mostu godila, ki se je tako dolgo zanemarjal, da se je podrl, in kokoši kokodačkajo, da se je bil letos v Makolah kupčevalec gospod Gregorič s svojo gospo z vozom in živaljo vred več sežnjev globoko v Dramljo prekucnil, ker tamošnji srenjski gospod predstojnik ni skrbel za naslonjalo za cesto, kakor tudi most v Vapčji vesi nobenega naslonjala nima. Če vse to ni resnica, potem tudi ni res, da je dvakrat tri šest. Pri našem mostu v Vapčji vesi se brš ko ne zategadelj izdatno popravljanje tako dolgo odlaga, naj bi se kaka prav velika nesreča zgodila; potem se bo že morbiti kdo iz spanja zdramil in kaj pametnega za most storil!

Iz Črne gore 18. novembra. Predragi mi „Slov. Gospodar!“ Dovolj mi tudi majhen prostorček za moj prvi dopis; popravi ga, ker jaz sem preslabo učen za take dopise. Ker ne nahajamo mnogo dopisov v „Slov. Gospodarju“ od našega kraja, se ti jaz moram pritožiti in ti nekaj povedati o naših srenjskih volitvah, ki so se vršile 29. oktobra in 14. novembra. Nemškutari so namreč vse strune nape-njali, da bi samo oni zmagali in tako lože gospodarili z našim srenjskim premoženjem, to jim je vendar spodletelo, ali žalibog ne popolnoma, ker so vendar nekteri zmagali, od katerih nimamo nič dobrega pričakovati, posebno ne, če bi izmed njih kateri župan postal.

Čitali smo v nekem dopisu od tod, v št. 42 „Sl. Gosp.“ o nekih jamah na cestah. Takih jam tudi v črnogorski

okolici ne manjka, in če bi on pisatelj hotel te popisati, bi mu gotovo zmanjkalo papirja; tudi jaz jih zato popisoval ne bom, temuč samo to omenim, da se tudi tamo živina strašno pretepa in se s kletvijo dosti greha stori. Že peto leto hodimo k našemu županu zahtevati, naj bi dal cesto najprej skupno napraviti, in potem bi se naj razdelila na kose in vsak bi naj svoj kos popravil, ali nič ne opravimo in cesta je zmirom bolj slaba. Zdaj imamo novi srenjski zastop. Ali bo morebiti zdaj bolj? Celo ne, posebno ne, če dobimo, kakor se čuje, nemškega župana, ker če Slovenec pri Slovencu nič ne opravi, še bo pri Nemcu manjše opravil, in če ne boš ž njim hotel nemški govoriti, ti bo rekel: „Geh zum Teufel“, in če se hitro ne odmekneš, še znaš katero po glavi dobiti za to, ker si ga volil.

Če pa naš stari župan, ktereга imamo že 9 let, še dalje ostane, ga bom po dopisih tako dolgo prigovarjal, če drugače ne bo šlo, da nam popravi ceste, mostovo brvi itd., saj plačujemo 20 procentov srenjske priklade, in zato to lahko zahtevamo. Z Bogom.

Neki kmet in črnogorski farman.

Politični ogled.

V drugi seji gospodske zbornice je predsednik ministerstva naj prej predložil, naj se voli v delegacije. Minister pravosodja je izročil neki načrt o novem civilno-pravdnem redu, in postavo, po kateri bi se naj upeljal, minister uka je izročil načrt postave, po kateri bi se prihodnjič naj podelovalo naslovje doktor, minister kupčijstva pa je predložil neko postavo o redu zastran mere in teže.

Potem se je začela adresna debata. Poročevalec grof Auersperg je prečital načrt, in prvi proti adresi je govoril Falkenhayn, posebno proti onim točkam, ki se tičejo notrajnih vprašanj. Posebno zlo so ministerstvo napadli, Unger, knez Auersperg in Lichtenfels, niso vendar povedali nič takega, kar se nebi že prej bilo čitalo v časnikih. Ministerstvo je zagovarjal Potocki, precej dobro. Naglašal je samo svojo povsod priznano poštenost, in dobro ustavoverno postopanje. Zbornica mu je sicer vse potrdila, ostala pa je vendar pri svoji nasprotni adresi. Grof Auersperg kot poročevalec, je končal generalno debato s tim, da je zasmejal vse to, kar tirja opozicija.

V III. seji gosposke zbornice se je začela specialna adresna debata, in se je tudi končala, po tem ko so Unger, Auersperg, Rechberg i. t. d. zlo napadali ministerstvo, vlado so zagovarjali Petrino, Taaffe in Tschabuschnigg. Debato je končal Auersperg s precej dolgim govorom in s priporočbo, da se naj adresa nepremenjena odobri (en bloc), in to se je tudi zgodilo.

V IV. seji gosposke zbornice so se volili v delegacije, Klary, Kinsky, Sapiha, Trautmannsdorf, Mensdorf, Schönbürg, Schwarzenberg, Rechberg, Wickenburg, Auersperg, Falkenhayn, Salm, Mirowsky, Coudenhoven, Lodron, Meran, Thun in Gablenz. Potem se je še volila politična, juridična in finančna komisija. Prihodnja seja ni bila določena.

V VIII. seji poslanske zbornice je vlada predložila nekatere osnove novih postav, med katerimi je ena o brambi občinstva proti svojevoljnosti sodnijskih uradnikov. Klier je predložil nujni predlog, naj bi se vladi naložilo, da dosegne pri cesarju, da se za 6—8 dni preloži začetek delegacij. Ta nasvet ni obveljal kot nujen, temoč se je preložil na dnevni red IX. seje, v kateri se je spet sklenolo, naj se Klierov nasvet izroči adresnemu odboru, ki ima v 24. urah o njem poročati. Poleg tega so se izvolili nekateri novi odbori in potrdile volitve nekterih novih državnih poslancev iz Pemske.

V X. seji držav. zbora je predsednik ministerstva naznanil, da je Njih Veličanstvo cesar zaukazal, da se bodo delegacije še le 24. t. m. slovesno odprle, s tem je tedaj bil rešen tudi Klierjev predlog.

V XI. seji držav. zbora je bila na dnevnem redu adresna debata in volitev v delegacije. Grocholski je nasvetoval, naj bi se pred adresno debato volilo v delegacije, nasvet vendar ni obveljal.

Komisija za preiskovanje pemskih neposrednjih volitev je tudi dovršila svoje delo in je nasvetovala, naj se volitve po izžrebanju v velikem posestvu zavržejo. Poročeval je dr. Waser. — V tej seji se je začela adresna debata in se je nadaljevala v XII. seji. Prej ko se je debata začela, so Poljaki po poslancu Grocholskiju izrekli, da se ne bodo vde-

ležili adresne debate, da se gledé na žugajoče zunajne zmešnjave še ne bo bolj v nevarnost spravil notrajni mir, in da skupno delovanje vseh avstrijskih narodov ne bode potem še bolj nemogoče, katero je zdaj silno potrebno. Ker se tudi celo ne zlagajo z adresno, bodo tudi zoper njo glasovali. — To isto, kakor Poljaki so tudi izrekli poslanci iz Tirolske, Vorarlberške, Gorice, Gradiške, Dalmacije, Trsta in Bukovine, po poslancu baronu Giovanelli-ju.

Pri splošni adresni debati je govoril Tux, ki je napadal ministerstvo in med drugimi tudi rekel, da je vezdajno ministerstvo samo na videz ustavna vlada, in da dela pot absolutizmu. —

Še bolj ostro je ministerstvo napadal Herbst in mu hoče dokazati, da je ustavo oskrunilo, da je večkrat celo krivo postopalo, posebno v Česki, in je tako opozicijo še bolj podpiralo in da bode njegova politika Avstrijo spravila v pogubo. K slednjemu je še hvalil Nemce, ki hočejo ostati Nemci v Avstriji, ne samo v Česki, Moravski itd. V enakem zmislu sta govorila tudi Dienstl in Kroll.

Proti adresi je govoril Kotz, ki je tudi zagovarjal politiko ministerstva. Predsednik ministerstva grof Potocki je tudi v dolgem govoru zagovarjal ministersko postopanje, kteremu je vendar sporočevalec dr. Sturm spet vse dokaze v končnem govoru spodbil.

Po končani splošni debati so Skene, Demel in Helfersdorfer so pri specialni debati stavili neke popravne nasvete, ki so vendar bili vsi zavrženi, in tako se je začelo glasovanje po klicanju imen. Glasovalo jih je 90 za adresno, 62 pa zoper njo. Adresa gospodske zbornice je bila udarec v obraz opozicionalnih narodov, adresa poslanske zbornice pa je nova napoved vojske, ki se v adresi svečano izreka za permanentno, in pobija nevoljno vsako spravljanje in pomirovanje. Ustavoverneži so, kar so bili vsa leta.

Čudili pa smo se nad obnašanjem državopravne opozicije. Ne le, da trije Poljaki, ki so sedeli v adresnem odboru niso izdelali posebne adrese, so vsi opozicijski elementi v zbornici izrekli, da bodo samo glasovali proti adresi, ne pa govorili. Pri takem ravnanju mora nehati res vsa opozicija. Če so že v zboru ostali, zakaj pa niso povedali svojim nasprotnikom kar jim gre, to bi bila prva dolžnost, druga pa bi bila ta, da bi pokazali hrbet parlamentarizmu, ki spravlja državo na kant, in ki jim drugega nič ne ponuja, kakor samo zaničevanje.

V XIII. seji držav. zbora je predsednik predložil, naj se adresa izroči cesarju po ministerskem predsedništvu, kar se je odobrilo. Potem so bile volitve v delegacije, ter sta za Stajarsko izvoljena gg. Rechbauer in Carneri. Potem je bila debata o dalnejem pobiranju dače, in odobrilo se je nasvet odborov, da se dača naj še dva meseca tako pobira, kakor dozdej.

O rusko-turškem vprašanju se še ne more nič gotovega povedati, ker Ruska še ni odgovorila na proteste drugih vlasti, in še le ta odgovor bode odločil, ali še za zdaj ostane mir, ali pa se bode začela vojska po čeli Evropi. Dunajska, Carigradska, Londonska in Florentinska vlada pa se zdaj marljivo pogovarjajo, kako bi skupno postopale, če bi Ruska svojo odpoved začela djansko izvrševati. Pravi se vendar, da je Italija že izrekla da ostane nevtralna pri rusko-turškem boju.

Pruska vlada je izrekla, da se za zdaj noče in nemore pečati z drugimi zadevami, ker ima z nemškim vprašanjem in s francosko vojsko dovolj opraviti, in da bode ostala ravno tako nevtralna, kakor je bila dozdej Rusija, če bi se vtegnola vneti vojska med drugimi vlasti.

Angleška je za gotovo zvedela, da je sedanjo rusko postopanje že bilo poprej dogovorjeno s Prusko, in da je Prusija za se, za severno-nemško zvezo in za južno-nemško države Ruski v njeni iztočni politiki obljubila svojo pomoč.

Iz Ruske se poroča, da vlada vedno vojake sklicuje in jih zbira ob mejah, in uradni list oglašja carjev dekret, ki nalaga vojnemu ministerstvu, naj izdela postavo o rezervi armade in o tem, kako bi se splošna brambovska dolžnost vpeljala za vse stanove.

Francoska vlada hoče spet staviti nove pogodbe pomirja.

Španska si je izvolila vojvoda Aosta za kralja.

Bavarska bo vendar stopila v severno-nemško zvezo, samo bode imela posebno vojaško uravnavo.

Turška se pripravlja na vojsko in je v strašnih zadregah zastran denarja.

Novičar.

Pozor! Drugo adventno nedeljo, t. j. 4. decembra obhaja mariborsko konservativno politično društvo svoj četrti občni shod. Zborovalo se bo prvokrat v veliki dvorani gostilnice „pri Dunaju“ (zur Stadt Wien) v graškem predmestju pri g. Wiesthalerju, kder ima polit. društvo od sedaj svoje stanovanje. Shod se začne ob treh popoldan s slovensko besedo za Slovence, potem sledi nemška beseda. — Odbor prav srčno vabi društvenike, da se ta dan, ko se društvo v svoj novi hram vseli, prav obilno snidejo; naj pa tudi skuša vsak prijatelja ali znanca, ki še ni društvenik, seboj pripeljati, da vidi in čuje, kaj in kako se v društvu godi, in potem sam tudi pristopi. — Slovenci mariborskega okraja! pridružite se vrlim rojakom, ki so že v našem političnem društvu! Več ko nas skupaj bo, več bomo tudi opravili!

(Beseda v Prešernov spomin na Dunaju) Dunajski mladi Slovenci napravijo 2. decembra slovesno besedo v spomin našega imenitega pesnika Prešerna. Društvo „Slovenija“ je izbralo poseben odbor devetih udov, kateri je osnovanje v roko vzel. Kolikor je dozdej znano, bode program ta-le: 1. Pozdravilni ogovor odborovega prvosednika, g. Šukljeja. 2. Slavnostni govor o Prešernu g. Levca. 3. Petje slovenskega pevskega zbora (pomnoženega z udi slovanskega pevskega zbora na 50 glasov). 4. Deklamacija ene Prešernovih pesem. 5. Vojška godba. Plesa po odborovem sklepu pri tej besedi ne bode. Povabljeni so na Dunaju bivajoči Slovenci, neudje društva, s pismenimi povabili, in tudi drugi Slovani.

(Deputacija tržaških okoličanov) je v nedeljo 6. t. m. odrinila na Dunaj, da prosi presvitlega cesarja, da izpusti tiste okoličane od brambovev, ki so že prej služili v razpuščenem batalijonu, in da predlaga mu še druge reči, v katerih se jim tukaj krivica godi. Možeje slovenski, ki so za to poslanstvo zbrani bili, vredni so tega zaupanja; so namreč: že dobroznani g. Naberger, mestni poslanec in kmetiški posestnik iz Proseka, — g. Martelanec, kmetiški posestnik iz Barkole, izgled iskrenega narodnjaka celi okolič, okinčan s zlato svetinjo l. 1848, ko se je zabranilo pod njegovim vodstvom, da se Pijemontezi niso mogli izkrcati pri Barkoli, — in še tretji: mlad kmet pa značajin in izveden mož, posebno izvrsten govornik. Ti možeje v narodnem kostumu so se predstavili cesarju in mu odkritosrčno potožili krivice, ki se jim godé od strani vlade in magistrata. Radovedni pričakujemo poročila od njih, da izvemo, kaj so opravili. Nadjamo se trdno, da pred prestolom Njegovega Veličanstva pravico najde zvesti Slovenec in da ne obupa, da mu Avstrija noče mila biti. Slovenci so jej pravi granničarji na obalih jadranskega morja, po katerih že hudo škilita nikdar siti Italijan in Prus; naj bi mogočni cesar sam jih milostno pod svoje krilo vzel! (Nov.)

(Duhovske spremembe v lavantinski škofiji.) Č. g. Jan. Arlič je postal župnik na Pribovi in č. g. Tomaž Jeretin, župnik na Tebarjih. — Za provizorje so vmestjeni č. gg.: Matevž Pogelšek v št. Petru pri Savini, Blaž Dolinšek na Frankolovem, Peter Erjavc v Zrečah in Valent. Stiplovšek v Prevorjah. — Prestavljeni so sledeči č. gg. kaplani: Jernej Koh za 1. v Konjice, Jože Propst za 2. v Slov. Bistrico, Jože Černko v Lembah, Jože Ulčnik za 2. v Vitanje, Jan. Zalezina za 3. v Novo Cerkev, Andrej Urek v Mozirje, Martin Škerbec v Loko. — V pokoj sta stopila č. gg. Štef. Vodušek, župnik v št. Petru pri Savini in Marko Vučajnik, župnik v Prevorjah. — Č. g. Jakob Bohine, špiritual lavantinskega semenišča v Mariboru je za duh. svetovalca imenovan.

(Darilo 50 gold. za najboljše kratki spis) o naravoslovju ali fisiki za učence v ljudski šoli v obsegu treh tiskanih pol, s posebnim ozirom na obertinjstvo in gospodarstvo. Spis mora biti jedernat, izviren in lahkoumeven za šolsko mladost. Rokopisi se naj pošiljajo odboru učit. društva za Kranjsko, zadnji čas do konca šolskega leta 1871. Darilo se bode izplačalo pri jesenskem obnem zboru učit. društva v Ljubljani. (G. L. Svetec,) državni poslanec je postal c. k. notar v Idriji.

(Die Save) se bode imenoval novi nemški časnik, kterega namerjava ob novem letu začeti izdavat g. Fr. Potočnik v Ljubljani. Časnik bode pre zagovarjal narodne slovenske in katoliške verne pravice, in zato mu želimo obilno podpore.

(Novo društvo „Naprej“ v Šmarju) bode imelo svoj prvi občni zbor v nedeljo 27. t. m. ob 4. uri popoldne: V

programu je: 1. Začetni govor in sporočilo o delovanju začasnega odbora. 2. Volitev predsednika in 19 odbornikov. 3. Predlog: Naj se v Šmarju ustanovi okrajna založnica in branilnica. 4. Pretresovanje vprašanja: Kako se da narodna ravnopravnost za Slovence praktično izpeljati. 5. Posamezni predlogi društvenikov. — Po obnem zboru bode veselica z godbo, petjem in govori. Vsi slovenski rodoljubi so k temu zboru vljudno povabljeni.

Poslano.

V 40. listu je bil dopis iz Monšberga, ki je čudno grajal mostove, ceste in vse njih naprave. Takih dopisov se je že več nahajalo, in vsi dopisi, če se nemotim, so bili pisani od cerkovnih oskrbnikov. Če ravno je v njih mnogo resnice bilo, vendar gospodu dopisniku naj veljajo besede Evangelija: „Vrzi popred iz svojega očesa bruno, potem še le idi in izderi pezdil iz očesa tvojega brata.“ Če vi dopisniki od Monšberga tako dobro veste grajat druge, zakaj pa svojih napak ne vidite. Zakaj pa vi vaše cerkev že više ko poldrugo leto tako obropano pustite, da še celo križnega pota nima, novega še ni, staremu pa več prostora ne daste; zakaj pa ne gledate, da bi to kar se dela, se bolj dobro naredilo; zakaj pa dnar vkup pobirate, ne preskrbite pa tistega, kar pred rečete; zakaj pa niste dali orgel popraviti, ktere so že pridni farmani bili pripravljeni plačati in še zmirom pustite stare strašno gruliti. Ali to ni vse prav slabo! Takega in enakega se Vam še lahko več očita, zatoraj Vam rečem Vi gospodi dopisniki, ki toliko veste pisariti o rečeh, ki Vas ne brigajo, storite enkrat to, kar ste se namenili, da ne bote vaše cerkve tako dolgo popravljali, kakor je Noe barko cimpral! Pometite toraj popred pred svojim pragom, in tedaj še le pojdite pred sosedovega. Z Bogom!

Jože Pleteršnik.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varšdinu		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	z.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	35	4	75	5	30	4	40
Rži	3	50	3	70	4	—	3	70
Ječmena	3	—	0	00	3	60	3	25
Ovsa	1	90	1	90	2	20	2	30
Turšice (koruze) vagan	2	85	3	70	3	20	3	30
Ajde	2	40	2	80	3	60	2	40
Prosa	2	80	2	90	3	40	2	80
Krompirja	1	40	1	45	1	60	1	40
Govedine funt	—	18	—	27	—	24	—	27
Teletnine	—	24	—	26	—	24	—	28
Svinjetine črstve funt	—	28	—	26	—	24	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	10	50	9	—	11	—
" 18" "	—	—	6	50	0	—	—	—
" 36" mehkih "	4	—	—	—	6	50	7	—
" 18" "	—	—	4	60	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	70
" " mehkega "	—	50	—	50	—	45	—	60
Sena cent	1	40	1	80	1	70	2	—
Slame cent v šopah	1	50	1	60	1	—	1	70
" " za steljo	1	20	1	30	0	70	1	—
Slanine (špeha) cent	44	—	42	—	45	—	38	—
Jajec pet za	—	10	—	10	—	10	—	10

Napoleondor velja 10 fl. 6 kr. a. v.

Ažijo srebra 123.—

Narodno drž. posojilo 65.40.

Loterijne srečke.

V Gradcu 19. novembra 1870: **38 81 66 16 37**
Prihodno srečkanje je 3. decembra 1870.

Služba orglarja in cerkovnika!

V Radgoni bo ob novem letu izpraznjena služba orglarja in cerkovnika. Dohodki na leto znašajo precej nad 700 gld., stanišče je prosto. Razven rednega natančnega opravljanja oboje službe ima se na viših praznikih skrbeti za dobro muziko na koru. Med prošniki bode se posebno ozir vzelo na Slovence. — Prošnje, v katerih se ima dokazati izvrstno znanje muzike in brezmadežno poštenje, naj se pošljejo do 15. decembra t. l. podpisanemu predstojništvu. Farno predstojništvo v Radgoni 15. novembra 1870.